

A szalánchutai leágazás elhagyása után folyamatosan ereszkedünk le Nagyszalánc (Slanec) irányába. A 18. számú Aranyok ortása pihenőhely az utolsó az 552-es közúttal. A közúton áthaladva a 2. számú, Jóni-kút pihenőhelyhez érünk, ahonnan jelzett turistaút visz a Vár-hegyre, de az alsó tó is megtekinthető. A Szalánci Vár-hegy (Slanský hradný vrch) Természeti Rezervátum déli szegélyén folytatódik utunk, innen tér be a faluba. A lezárása végpontja a szalánci (Slanec) Infocentrum és Falumúzeum pihenőjében található.

Réti peremisz

Marókai-rét (Marocká hola)

Erdei szamóca

Oláh-rét (Vlašské lúky) szlovák oldala

Drahos-rét fokozottan védett terület

Füzéri Vár-hegy ősszel

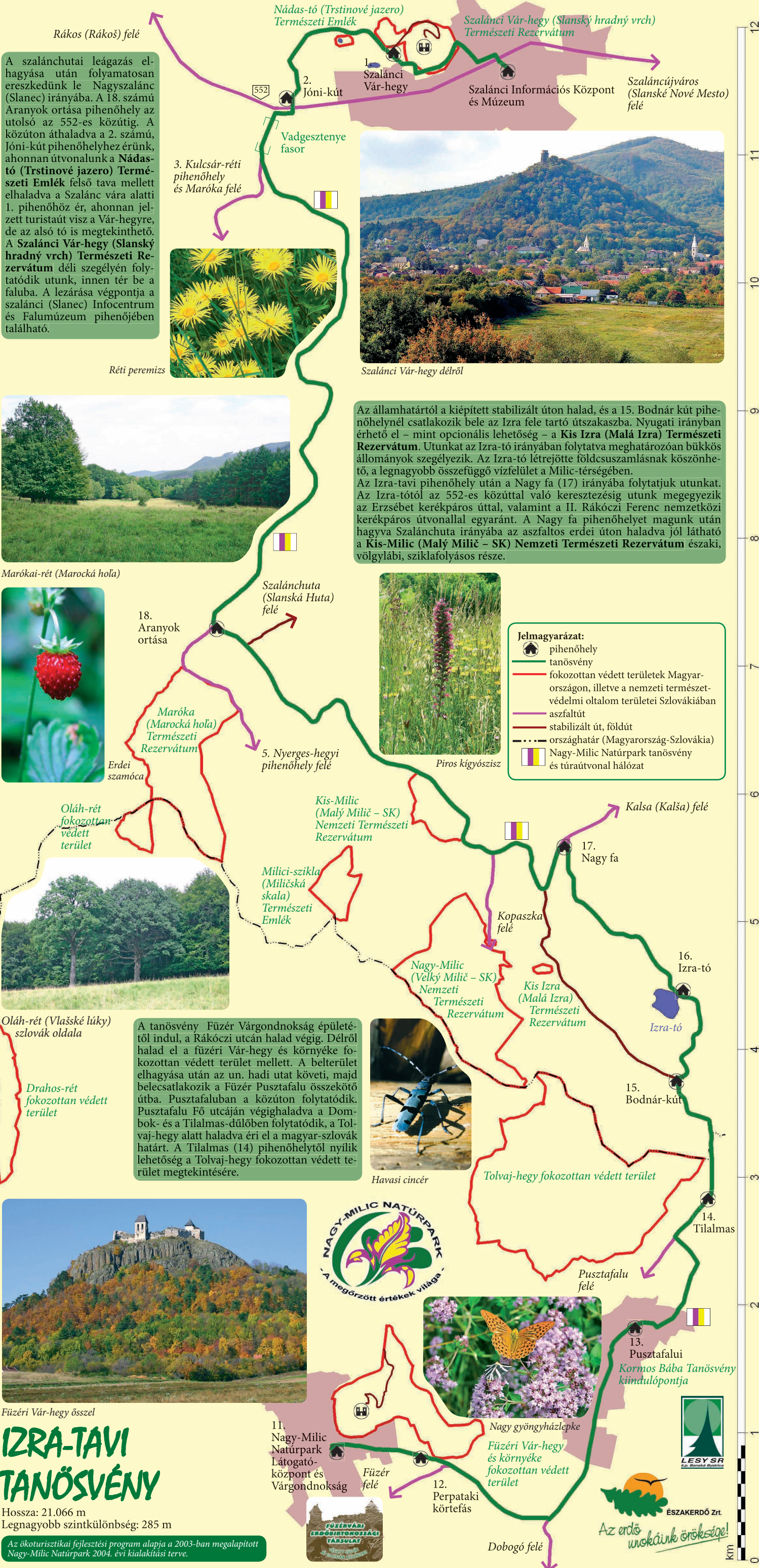
IZRA-TAVI TANÖSVÉNY

Hossza: 21.066 m
Legnagyobb szintkülönbség: 285 m

Az ökoturisztikai fejlesztési program alapja a 2003-ban megalapított Nagy-Milic Natúrpark 2004. évi kialakítási terve.

ÉSZAKERDŐ Zrt.
Az erdő urakaink öröksége!

Az államhatártól a kiépített stabilizált úton halad, és a 15. Bodnár kút pihenőhelynél csatlakozik bele az Izra fele tartó útszakaszba. Nyugati irányban érhető el – mint opcionális lehetőség – a Kis Izra (Malá Izra) Természeti Rezervátum. Utunkat az Izra-tó irányában folytatva meghatározóan bükkös állományok szegélyezik. Az Izra-tó létrejötté földcsuszamlásnak köszönhető, a legnagyobb összefüggő vízfelület a Milic-térségében. Az Izra-tavi pihenőhely után a Nagy fa (17) irányába folytatjuk utunkat. Az Izra-tótól az 552-es közúttal való keresztezésig utunk megegyezik az Erzsébet kerékpáros úttal, valamint a II. Rákóczi Ferenc nemzetközi kerékpáros útvonallal egyaránt. A Nagy fa pihenőhelyet magunk után hagyva Szalánchuta irányába az aszfaltos erdei úton haladva jól látható a Kis-Milic (Malý Milič – SK) Nemzeti Természeti Rezervátum északi, völgylábi, sziklafolyásos része.

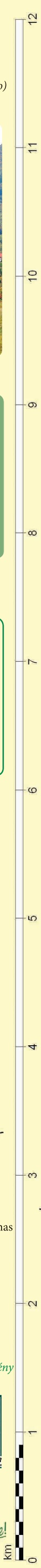
Piros kígyószisz

Havasi cincér

Nagy gyöngyházlepke
Füzéri Vár-hegy és környéke fokozottan védett terület

A tanösvény leírása:

A **füzéri Vár-hegy és környéke fokozottan védett terület** déli oldalán elhaladva erővel borított hegyoldal látható, a hegycsúcson festői szépségű várral és körülötte összehúzóódó kopár területtel. A hegyoldalak a középkorban védelmi okok miatt tarra vágottak, később az intenzív legeltetés miatt kopárrok voltak. A kopár szikla és omladékok felszínén alakult ki egy sajátos pionír vegetáció: a sziklagyep. A szilikát-sziklagyep társulás kialakulásában a legeltetésnek szerepe volt.

A füzéri Vár-hegy kopárfásítására erdeifenyő, fekete fenyő és vörös kőriss csermekkel az 1910-es években került sor. Napjainkban a déli oldalon megfigyelhető a lombos elegy megjelenése az egykori erdeifenyő ültetvényekben.

A Hegyközi-medence nagybőrészti mezőgazdasági hasznosítás alatt áll. A területhasználatok elsősorban a domborzati adottságokhoz igazodnak. A szántó-, rét- és legelőterületeket az erdő kiirtásával alakították ki. Így a patakok menti mélyebb fekvésű, vizenyős területeket kaszálók, rétek foglalják el, az enyhén hullámos, kiegyenlített felszínű domboldalakon és dombokon szántóföldi művelés folyik.

A lejtők legmeredekebb — ezért leginkább erózióveszélyes részén legelők vannak. A szalagparcellás művelés nyomai is megfigyelhetők a füzéri Vár-hegy alatt, illetve a Füzéri Pusztafalu összekötő útról a pusztafalu útra fordulva a Pusztafalu-völgyben a szőlőhegy szalagparcellái sorakoznak. Ugyanez a látkép példázza leginkább megőrzött formában a Hegyköz egykori tájhasználati modelljét.

A hagyományos tájhasználat kedvező formája a gyepek gyümölcsös is, amelyek jelentős részét mára felhagyták. Az öreg, korhadó gyümölcsfák élőhelyet jelentenek számos rovar- és madártípusnak. A füzéri Vár-hegy alatti idős szérűskerti példányok a régi tájfajták megőrzésének helyszínei is egyben. Pusztafalu községben a régi tornácos házak, a kopjafás temető és a helytörténeti kiállítás érdemeinek említést. Az Öreg Ben-ce vendég-háztól indul Füzérkajata irányába a Kormos Bába tanösvény is.

Pusztafalu községet elhagyva a Dombok-dűlő után a Tilalmas oldal aljába érünk. A magasabb fekvésű mezőgazdasági parcellákban szembetűnőek a gyengébb Felső-hegyközi tájajadottságok is.

A **14. Tilalmas pihenőhelyről** figyelhető meg a **Tolvaj-hegy fokozottan védett terület** látványos élőhely-mozaikja. Jellemzője, hogy a hegyoldalak egyre meredekebb,

keleti, dél-keleti lejtőin, meredek gerincen a zárt erdőállományok, mint a gyertyános-tölgyesek, bükkösök, sziklaerdők visszaszorulnak, átadják helyüket az ezen a vidéken az erősen savanyú kémhatású alapközetten kialakult mészkerülő tölgyeseknek. A kiugró sziklákon hazánkban egyedülálló társulás a szilikát sziklaerdő található. A Tolvaj-hegy szilikát-sziklagyepjei a füzéri Vár-hegy sziklagyepjeinél kisebb foltokban jelentkeznek a sziklakibúváások, illetve a nyílt és zárt sziklagyep vegetáció változatja egymást.

Atlépve a szlovák határt, északi, majd nyugati irányban továbbhaladva érjük el a **Bodnár-kút pihenőhelyet (Pramen Bodnár, 15. ssz)**. A források vize a hasadozott kőzetekből származik. A források hegylábi törmelék és a vízszűrő agyagrétegek határán bukkannak a felszínre. A közeli Bodnár-erdőszház környékén szivárgó vízre utal még az egykori kaszálótérleten felverődő mézgás égeres fiatalos.

A Bodnár-kúttól opcionális lehetőségként elérhető a **Kis-Izra (Malá Izra) Természeti Rezervátum**. A sziklás jelleget, mocsári égeres ebben a számára nem szokványos 530 méteres magasságban fordul elő.

Az agyagrétegek magas agyagásvány (montmorillonit) tartalmuk okán a vizzárásból következően számos esetben fölcsumalásos jelenségek okozói: a jelenség legszembetűnőbb példája az Izra-tó létrejötte, a Milic-tömbjének legnagyobb édesvíz felülete. Az **Izra-tó (Jazero Izra, 16. pihenőhely)**, amely 448 méter tengerszint feletti magasságban található, és jelenleg 3,70 hektár kiterjedésű, közjóléti szerepe kimagasló.

Nagyon szép bemutatató helyszíne az irtástérlet és erdő határának a **„nagy fa” példája, (Velké drevo, 17. pihenőhely)**.

Barna varangy

18. Aranyok ortása

Közép fakopáncs

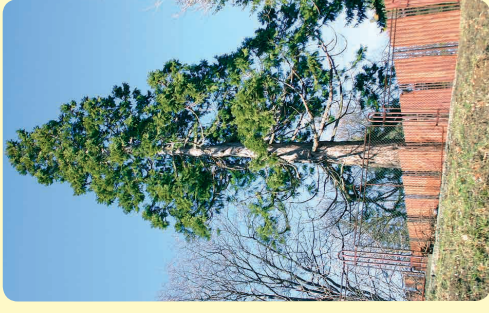
A hagyasfák, mint a 300 évesre becsült kocsányos tölgy „nagy fa” az idők folyamán fogalmomá váltak. Mint természetes határjelhez igazodott a jelenlegi területhasználat térbeli rendje is: egykori községhatárokat, dűlőket, útke-resztesződéseket jelölnek.

Szalánchuta irányába aszfaltos erdei úton haladva jól megfigyelhető a **Kis-Milic (Malý Milič – SK) Nemzeti Természeti Rezervátum** északi, völgylábi, sziklafolyásos része. A Milic jellegzetes őserdős növényzetének megóvása érdekében nyilvánították védetté. A védettség oka fajvédelmi szempontból az is, hogy jelentős ragadozó madár fészkelőhely. Területe 14,05 hektár. A völgy-lábi területen a bükkös társulások a jellemzőek, illetve a gerinceken az elegyes tölgyesek.

A szalánchutai leágazás után bükkös társulásokban jutunk el a **18. Aranyok ortáasa pihenőhelyre**, a pihenőhely egykori vadászház szomszédságában van, aminek már nyomai sem látszanak. A falu irányába elbóklászva egykori gyümölcsös elhanyagolt fái látszanak. Szalánc (Slanec) fele haladva, a vadgesztenye fásor után keresztezzük az 552-es műutat a 2. Jóni kút pihenőhelynél. A panorámát uraló vár környékén két védett terület található.

A Szalánci Vár-hegy tövében találjuk a **Nádas-tó (Trstinové jazero) Természeti Emléket**. Öszterülete 0,83 hektár. Alapvetően két tóból áll, a felső, védett tavat a tanösvény útvonala érinti, a Vár-hegy alatti alsó tó részleges kitisztítása megtörtént. Jelentős szerepe van, mint kétélű és hulló élőhely, amelyek fajszáma az élőhelyen belül kimagaslóan magas. A növények közül a legjellemzőbbek a vízi és part menti társulások – a széles levelű gyékény, a keskenylevelű gyékény, a sárga nőszirm, tavi tündérróza.

A **Szalánci Vár-hegy** a Szalánci-hegység egyik nyúlványa Szalánc falva fölé magasodva. Az 1931-ben védetté nyilvánított Szalánci Vár-hegy Természeti

A szalánci mamutfenyő

2. Jóni-kút

Léggész a szalánci

Rezervátum 15,81 ha területen terül el. 1931-ben sorolták be a melegkedvelő flóra és fauna védelmet igénylő területei közé.

A nagyszalánci vár lehetséges megtekintése után a tanösvény a Vár-hegy déli oldalán folytatódik. Nagyszalánc (Slanec) községbe a feljuttatás előtt álló kastélypark mellett halad érünk be. A kastélypark különleges egyede a villámcsíjított mamutfenyő, védett fa. A tanösvény zárópontja a szalánci (Slanec) Infocentrum és Falumúzeum.

Határon átnyúló naturparki együttműködés keretében Kiadta: Füzér Község Önkormányzata H-3996 Füzér, Rakóczi u. 2. www.fuzer.hu és Nagyszalánc Község Önkormányzata (Obec Slanec) Hlavná 55/114, SK 044 17 Slanec www.slanec.sk

Támogatta: Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 HUSK/0901/2.2.1/0112.

Fotók: Horváth Jeno Dr. Nyári László Vidva Márta Füzér közseg Kontraszt Design Kit polgármestere Szakértők: Mészáros szerkesztés: Dr. Nyári László Kontraszt Design Kit

Megjelent: 5.000 péld-ban 2012

Partnerséget építünk

Európai Unió
Európai Regionális Fejlesztési Alap
Jelen kiadvány tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját.

Szalánci Információs Központ és Múzeum

3200
3400
3500
3600
3700
3800
3900
4000
4100
4200
4300
4400
4500
4600
4800
4900
5000
5200
5400
5500
5600
5800
5900
6000
6200
6400
6600
6800
7000
7200
7400
7600
7800
8000
8200
8400
8600
8800
9000
9200
9400
9600
9800
10000
10200
10400
10600
10800
11000
11200
11400
11600
11800
12000
12200
12400
12600
12800
13000
13200
13400
13600
13800
14000
14200
14400
14600
14800
15000
15200
15400
15600
15800
16000
16200
16400
16600
16800
17000
17200
17400
17600
17800
18000
18200
18400
18600
18800
19000
19200
19400
19600
19800
20000
20200
20400
20600
20800
21000

Kaszált nadrágszíj parcella gyepek